

MICHNA, LUKÁŠ. PROGRAMOVÁNÍ PRO PRÁVNÍKY.
PRÁVNÍKŮV PRŮVODCE MOŽNOSTMI, JAK SI SE
ZNALOSTÍ ZÁKLADŮ PROGRAMOVÁNÍ USNADNIT
PRÁCI A ZPŘÍJEMNIT ŽIVOT

JAN SVOBODA¹

MICHNA, Lukáš. *Programování pro právníky. Právníkův průvodce možnostmi, jak si se znalostí základů programování usnadnit práci a zpříjemnit život.* Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. 176 str. ISBN 978-80-7598-659-7.

JUDr. Lukáš Michna, LL.M., Ph.D., je autorem se vzděláním v právu. Jak vyplývá nejen z tématu recenzované publikace, ale i ze strany „O autorovi“ v předmětné monografii, věnuje se rovněž programování.²

Autor se pro sepsání této knihy vydané u nakladatelství Wolters Kluwer ČR v roce 2019 dle svého vyjádření rozhodl na základě svých zkušeností z praxe, kdy se setkával s potřebou programování.³ Recenzovaná publikace má pojednávat o propojení programování s právními činnostmi a o přínosu programování pro právní praxi. Má rovněž popisovat možnosti použití webových technologií pro tvorbu aplikací.⁴ Pro zhodnocení toho,

---

¹ Mgr. Jan Svoboda je doktorandem na Ústavu práva a technologií Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně. Vedle toho působí v mezinárodní advokátní kanceláři PricewaterhouseCoopers Legal. Kontaktní email je jan.svoboda@mail.muni.cz.

² Viz str. XI knihy.

³ Viz str. XV knihy.

⁴ Tamtéž.

zda kniha naplňuje v předmluvě vzbuzená očekávání, se nejdříve podívejme na její obsah a způsob zpracování.

Knih od začátku první kapitoly čítá 159 stran a je členěna do sedmi obecných kapitol, které jsou děleny na řadu podkapitol a dalších dílčích celků. Byť takováto četnost dělení, zvláště u kratších publikací, text nezřídka spíše tříští, než aby přispívala k jeho přehlednosti, u recenzované publikace je toto členění, s ohledem na její technické zaměření, bezesporu vhodné. Recenzovaná publikace je z jazykového hlediska na poměrně dobré úrovni. Kladně lze hodnotit užívání jednoduchých obrátů, kterým porozumí i laik.

Předmětná monografie obecně neobsahuje poznámky pod čarou, či obdobný způsob uvádění citací, jak bývá u jiných právnických publikací zvykem.⁵ Toto je veskrze pochopitelné, neboť spíše než odborným pojednáním je kniha převážně návodem či příručkou. Seznam použité literatury a zdrojů (vč. právních předpisů, které jsou však v textu zmíněny spíše namátkou⁶), nepřesahuje jednu stranu.⁷ I to je s ohledem na zaměření publikace možné očekávat. Rezervu lze nicméně spatřovat v tom, že webové stránky, které tvoří většinu zdrojů, jsou v knize zapsány pouze formou webové adresy, tedy bez dalších informací, jakými může být např. název stránky nebo datum citace. Čtenář tak nejen že nemusí mít při pohledu na daný odkaz představu, ke které stránce bude přistupovat, ale v případě, že byl její obsah změněn nebo přesunut pod jiné doménové jméno, může mít značné potíže toto zjistit či předmětný obsah dohledat.

První kapitola s názvem „Právníci, nebojte se programování!“⁸ pojednává obecně o programování,⁹ o tom, proč by měli právníci umět programovat,¹⁰ dále mimo jiné o volbě programovacího jazyka¹¹

---

⁵ Recenzovaná publikace je na obálce označována jako právní monografie.

⁶ Viz zejména str. 141, 145 a 151 knihy.

⁷ Viz str. 156 knihy.

⁸ Viz str. 3-16 knihy.

⁹ Viz str. 3 knihy.

¹⁰ Viz str. 5-7 knihy.

¹¹ Viz str. 11-14 knihy.

a o doporučených editorech kódu.¹² Její podkapitulu s názvem „Proč by měl umět právník programovat!“¹³ pak považuji za nejzajímavější pasáž celé monografie. Autorova úvaha o programování jakožto jedné ze základních kompetencí budoucnosti, která je srovnatelná např. se znalostí cizího jazyka, je bezpochyby smysluplná a její zařazení do publikace si určitě zaslouží pozitivní hodnocení.

Michna právníkovu znalost programování spojuje zejména s možností řešení rutinních úkolů.¹⁴ Dále uvádí, že znalost programování napomáhá porozumění činnosti používaných softwarových nástrojů a rozvoji analytického myšlení.¹⁵ Byť lze s tímto obecně souhlasit, je možné se domnívat, že výše uvedené výhody umění programovat mohou být převáženy jinou, která v publikaci přímo uvedena není. Konkrétně se jedná o výhodu spojenou s lepším pochopením toho, čeho se v dnešní době týká velké množství právních rad, tedy počítačového programu, respektive softwaru. Právní poradenství se v dané oblasti může týkat např. licencování počítačového programu jakožto literárního autorského díla¹⁶ nebo třeba zpracování osobních údajů automatizovaným způsobem.¹⁷ Pochopení základů programování totiž bezpochyby může přispět k lepšímu pochopení toho, co počítačový program je a jakým způsobem k němu právně přistoupit. Je tedy škoda, že se autor v recenzované publikaci této myšlenky nijak nevěnuje, neboť ta by pro řadu právníků, kteří běžně poskytují poradenství v oblasti softwarového práva (např. i jen z pohledu vkladu licence do základního kapitálu společnosti), mohla přinejmenším motivovat ke snaze o pochopení základů zdrojových kódů a souvisejících prvků.

---

¹² Viz str. 15 knihy.

¹³ Viz str. 5-7 knihy.

¹⁴ Tamtéž.

¹⁵ Viz str. 7 knihy.

¹⁶ Viz § 65 a násl. zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon.

¹⁷ Viz čl. 2 odst. 1 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů).

Autor se v publikaci věnuje třem základním programovacím jazykům, a to HTML¹⁸, CSS a JavaScript.¹⁹ Tuto volbu lze pro knihu pojednávající o základech programování, kterou recenzovaná publikace bezpochyby je, považovat za vhodnou. To nejen pro snadnou propojitelnost těchto jazyků, ale i pro jejich rozšířenost vycházející zejména z využívání těchto u webových aplikací. Při popisu volby programovacích jazyků naráží Michna na rozdíl mezi programováním a skriptováním. Čtenáři však tento rozdíl blíže nespécifikuje a zůstává u pouhého konstatování, že skriptování je „čímś méně vznešeným“. Lze přitom usuzovat, že nemalá část právníku by vysvětlení rozdílu mezi těmito pojmy v recenzované publikaci ocenila.

Za velký klad publikace, který se neprojevuje jen v první kapitole, nýbrž je charakteristický pro celou knihu, lze označit konkrétní doporučení řady nástrojů²⁰ a rovněž uvádění zejména těch, které jsou kromě operačního systému Windows dostupné i pro MacOS a Linux.²¹

Druhá kapitola je věnována jazyku HTML,²² třetí CSS²³ a čtvrtá základům JavaScriptu.²⁴ Všechny tyto kapitoly pojednávají o základech programování v daném programovacím jazyce, vč. popisu způsobu jejich vzájemného provázání. Autor ve výkladu postupuje logicky dle základních prvků daného jazyka a kromě úvodů do dané problematiky poskytuje i příklady v podobě konkrétního kódu. Lze ocenit zejména skutečnost, že autor všechny příklady kódů umístil v editovatelné podobě na webové stránky. Čtenář je tedy v rámci testování nemusí pracně přepisovat z knihy. Otázkou však zůstává, zdali by tuto skutečnost nebylo vhodné čtenáři sdělit dříve, než v samém závěru knihy. Poctivý čtenář, který se publikaci věnuje stránku po stránce, totiž může tuto informaci objevit až poté, co řadu kódů přepsal. Příklady uvedené v kapitolách dva až pět jsou vesměs určeny pro pochopení základů programování v předmětných jazycích, nikoli přímo

---

¹⁸ HTML je značkovací jazyk.

¹⁹ Viz str. 11-14 knihy.

²⁰ Viz např. str. 15, 16, 127 nebo 133-135 knihy.

²¹ Viz např. str. 135 knihy.

²² Viz str. 19-40 knihy.

²³ Viz str. 43-62 knihy.

²⁴ Viz str. 65-108 knihy.

zaměřené na právnícké prostředí. Vyzdvihnout lze zejména podkapitulu pět kapitoly čtvrté, která se věnuje funkcím, vč. jejich deklarace a volání. Autor v ní danou problematiku velmi stručně shrnuje způsobem, díky kterému se čtenář v této zbytečně neztrácí.²⁵

Pátá kapitola je věnována algoritmizaci,²⁶ šestá pokročilým možnostem programování²⁷ (vč. třeba využití uživatelského rozhraní Bootstrap,²⁸ serverového prostředí Node.js²⁹ či prostředí Electron³⁰).

Sedmá kapitola je věnována řešení vybraných právních problémů programovou cestou a obsahuje některé výpočty s časem a výpočty týkající se financí. Tato kapitola se rozkládá na str. 141-153, přičemž jedna ze stran je prázdná a další prázdná z většiny (prázdné strany jsou v textu recenzované publikace používány pro oddělení jednotlivých celků z důvodu přehlednosti). Daná kapitola je přitom, společně s již zmíněnou třístránkovou podkapitolou nesoucí název „Proč by měl umět právník programovat?“ (str. 5-7), výjimkou v tom smyslu, že je skutečně zaměřena na právnícké prostředí.

Vraťme se nyní k výše popsaným očekáváním vzbuzených na základě předmluvy a k posouzení toho, zda byla naplněna. Z výše uvedeného v této recenzi je patrné, že daná kniha popisuje využití webových technologií pro tvorbu aplikací. To navíc činí přehlednou a stručnou formou. O propojení programování s právníckými činnostmi a o přínosu programování pro právní praxi kniha sice pojednává rovněž, avšak jen v její menší části. Na tomto místě je vhodné upozornit na titul i podtitul knihy. Obojí nasvědčuje tomu, že provázání programování a právnícké praxe bude v textu věnován značný prostor. Uvědomíme-li si však, že po odstranění stran 5-7 a 141-153 nám v ruce zůstane publikace, která by mohla nést název „Základy programování v HTML, CSS a JavaScript“, je nasnadě konstatovat, že

---

²⁵ Viz str. 77-82 knihy.

²⁶ Viz str. 111-115 knihy.

²⁷ Viz str. 119-137 knihy.

²⁸ Viz str. 121-125 knihy.

²⁹ Viz str. 127-131 knihy.

³⁰ Viz str. 133-136 knihy.

předmětná monografie svůj potenciál vyplývající již z jejího názvu v určitých směrech nenaplnuje.

Je možné shrnout, že recenzovaná publikace je dobrým úvodem do programování. Stejně tak je třeba vyzdvihnout, že veškeré v ní uvedené informace týkající se právního prostředí jsou věcné, podnětné a bezesporu užitečné. Lze však doporučit, aby autor v následujícím vydání knihy, neboť ta své místo na trhu nepochybně – stejně jako její případné následující vydání – má, obohatil nejen o další části věnující se úvahám o tom, proč je pro právníky dovednost programování užitečnou (bez zajímavosti přitom nejsou ani možnosti regulace kódem³¹), ale i o další příklady konkrétních kódů, které lze právníky v rámci praxe využít. Zajímavé by mohlo být představit např. způsoby pro automatické předvyplňování určitých typizovaných podání (např. vzdání se práva na odvolání pro řízení u rejstříkového soudu) na základě údajů z veřejných seznamů. Autorovi pak v každém případě patří díky za upozornění na dané téma formou knihy tohoto druhu u právního nakladatelství a především pak v českém jazyce.

---

*Toto dílo lze užít v souladu s licenčními podmínkami Creative Commons BY-SA 4.0 International
(<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode>).*

---

³¹ Srov. LESSIG, Lawrence. *Code*. V.2. New York: Basic Books: 2006, 410 str.